

Greinargerð með tillögum stjórnar að breytingum á samþykktum Stapa lífeyrissjóðs á ársfundi 2022

Stjórn samþykkti á stjórnarfundi 16. maí 2022 að leggja breytingartillögur á samþykktum Stapa lífeyrissjóðs fyrir ársfund sjóðsins sem haldinn verður 1. júní 2022. Verði tillögurnar samþykktar á ársfundinum verða þær sendar fjármála- og efnahagsráðuneytinu til staðfestingar. Að fenginni staðfestingu fjármála- og efnahagsráðuneytisins öðlast breytingarnar gildi.

Stjórn sjóðsins leggur til breytingar á fjórum greinum samþykktá sjóðsins. Í stuttu máli eru breytingarnar eftirfarandi:

Grein 16.7 – Sjóðnum veitt heimild til að birta sjóðfélögum yfirlit yfir iðgjaldagreiðslur með rafrænum hætti ef lög leyfa.

Grein 21.5 – Skilyrði fyrir rétti til barnalífeyris skýrð og samræmd framkvæmd annarra lífeyrissjóða.

Grein 21.6 – Útreikningur á fjárhæð barnalífeyris skýrður í samræmi við framkvæmd.

Grein 23.3 – Heimild til útgreiðslu séreignar sem myndast hefur vegna iðgjalda sjóðfélaga undir 16 ára aldri felld niður í samræmi við álit Fjármála- og efnahagsráðuneytisins.

Tillögurnar eru ekki taldar hafa áhrif á getu sjóðsins til að standa við skuldbindingar sínar. Hér á eftir er nánar gerð grein fyrir framangreindum breytingum.

Grein 16.7

Grein 16.7 í gildandi samþykktum

Tvisvar á ári skal senda sjóðfélögum yfirlit yfir greidd iðgjöld vegna þeirra. Yfirlitinu skal fylgja áskorun til sjóðfélaga að gera án tafar athugasemdir, ef vanhöld koma í ljós á iðgjaldaskilum. Sjóðnum er heimilt að skila yfirlitum með rafrænum hætti til sjóðfélaga óski þeir eftir því. Sjóðurinn skal samtímis með opinberri auglýsingu skora á alla þá sem telja sig hafa greitt iðgjöld til sjóðsins á undangengnu tímabili og ekki fengið yfirlit skv. framanskráðu, gera sjóðnum án tafar viðvart um ætluð vanskil. Hafi athugasemdir frá sjóðfélaga, staðfestar með launaseðlum, ekki borist sjóðnum innan 60 daga frá dagsetningu yfirlits eða birtingu auglýsingar, sé það síðar, og sjóðnum ekki verið kunnugt um iðgjaldakröfuna, er sjóðurinn einungis ábyrgur fyrir réttindum á grundvelli iðgjalda þessara að því marki sem þau fást greidd. Samhliða yfirliti þessu skal eigi sjaldnar en einu sinni á ári senda upplýsingar um áunninn og væntanlegan lífeyrisrétt sjóðfélaga, rekstur og fjárhagsstöðu sjóðsins og breytingar á samþykktum. Sömu upplýsingar skal senda þeim sjóðfélögum sem náð hafa ellilífeyrisaldri.

Grein 16.7 með breytingum

Tvisvar á ári skal senda sjóðfélögum yfirlit yfir greidd iðgjöld vegna þeirra. Yfirlitinu skal fylgja áskorun til sjóðfélaga að gera án tafar athugasemdir, ef vanhöld koma í ljós á iðgjaldaskilum. Sjóðnum er heimilt að skila yfirlitum með rafrænum hætti til sjóðfélaga óski þeir eftir því **eða ef lög eða stjórnvaldsfyrirmæli heimila rafræn skil.** ~~Sjóðurinn skal samtímis með opinberri auglýsingu skora á alla þá sem telja sig hafa greitt iðgjöld til sjóðsins á undangengnu tímabili og ekki fengið yfirlit skv. framanskráðu, gera sjóðnum án tafar viðvart um ætluð vanskil.~~ Hafi athugasemdir frá sjóðfélaga, staðfestar með launaseðlum, ekki borist sjóðnum innan 60 daga frá dagsetningu yfirlits eða birtingu auglýsingar, sé það síðar, og sjóðnum ekki verið kunnugt um iðgjaldakröfuna, er sjóðurinn einungis ábyrgur fyrir réttindum á grundvelli iðgjalda þessara að því marki sem þau fást greidd. Samhliða yfirliti þessu skal eigi sjaldnar en einu sinni á ári senda upplýsingar um áunninn og væntanlegan lífeyrisrétt sjóðfélaga, rekstur og fjárhagsstöðu sjóðsins og breytingar á samþykktum. Sömu upplýsingar skal senda þeim sjóðfélögum sem náð hafa ellilífeyrisaldri.

Um breytingu á grein 16.7:

Samkvæmt núgildandi samþykktum er meginreglan sú að senda yfirlit á pappírformi en heimilt að senda þau með rafrænum hætti ef sjóðfélagi óskar sérstaklega eftir því. Nú er í undirbúningi að sett verði ákvæði í lög þess efnis að útsending yfirlita með rafrænum hætti sé jafngild útsendingu pappírasyfirlita. Slíkt verklag myndi spara Stapa kostnað og hefði jákvæð umhverfisleg áhrif og því er líklegt að Stapi myndi nýta slíka heimild og breyta verklagi þannig að meginreglan verði sú að yfirlit yrðu send rafrænt en unnt væri að óska sérstaklega eftir pappírasyfirlitum. Hér er því um að ræða tillögu svo Stapi geti tekið upp nýtt verklag strax og lagabreyting gengur í gegn.

Grein 21.5

<p>Grein 21.5 Barnalífeyrir greiðist einnig með börnum sjóðfélaga, sem nýtur örorkulífeyris úr sjóðnum, enda séu þau fædd eða ættleidd fyrir orkutap eða á næstu 12 mánuðum þar á eftir. Ef örorka sjóðfélaga er metin lægri en 100% skal barnalífeyrir vera hlutfallslega lægri. Barnalífeyrir sem greiddur er vegna örorku sjóðfélaga fellur ekki niður þó að sjóðfélaginn nái eftirlaunaaldri. Barnalífeyrir sem greiddur er með barni örorkulífeyrisþega greiðist til lífeyrisþegans skv. nánari ákvæðum þessarar greinar.</p>	<p>Grein 21.5 eftir breytingu Barnalífeyrir greiðist einnig með börnum sjóðfélaga, sem nýtur örorkulífeyris úr sjóðnum <u>og hefur greitt iðgjöld til sjóðsins 24 af 36 síðustu mánuðum fyrir orkutapið eða 6 mánuði af undanfarandi 12</u>, enda séu þau fædd eða ættleidd fyrir orkutap eða á næstu 12 mánuðum þar á eftir. Ef örorka sjóðfélaga er metin lægri en 100% skal barnalífeyrir vera hlutfallslega lægri. Barnalífeyrir sem greiddur er vegna örorku sjóðfélaga fellur ekki niður þó að sjóðfélaginn nái eftirlaunaaldri. Barnalífeyrir sem greiddur er með barni örorkulífeyrisþega greiðist til lífeyrisþegans skv. nánari ákvæðum þessarar greinar.</p>
<p>Um breytingu á grein 21.5: <i>Barnalífeyrir er ólíkur öðrum lífeyristegundum Stapa því hann er föst upphæð, að mestu óháð því hversu mikil réttindi viðkomandi sjóðfélagi hefur áunnið sér hjá sjóðnum.</i> <i>Vegna aðildar Stapa að samkomulagi um samskipti lífeyrissjóða skiptist greiðsla barnalífeyris oftast á milli þeirra sjóða sem iðgjöld hafa verið greidd til síðustu þrjú almanaksár fyrir orkutap eða fráfall og fram til loka þess mánaðar er orkutap eða fráfall á sér stað. En hafi engar iðgjaldagreiðslur til lífeyrissjóða átt sér stað þau fjögur ár, sem tilgreind eru hér að ofan, en réttur er engu að síður til barnalífeyris samkvæmt samþykktum sjóða skal skipting milli hlutaðeigandi sjóða miðast við fjárhæðir elli- eða örorkulífeyris sjóðanna á þeim tíma sem úrskurður barnalífeyris miðast við.</i> <i>Hvað varðar barnalífeyri með börnum örorkulífeyrisþega eru í núverandi samþykktum Stapa engin takmarkandi ákvæði hvað varðar iðgjaldagreiðslutíma á næstliðnum árum fyrir orkutap. Almenn takmarkast barnalífeyrisréttur hjá lífeyrissjóðum við að iðgjöld hafi verið greidd til sjóðsins næstliðin ár fyrir orkutap.</i> <i>Vegna þessa misræmis við aðra sjóði á Stapi í sumum tilfellum að greiða barnalífeyri, í stað úrskurðarsjóðs örorkulífeyris, þó svo ekki hafi verið greidd iðgjöld til Stapa um árabil.</i> <i>Hér er því lagt til að sömu skilyrði um iðgjaldagreiðslur til sjóðsins, næstliðin ár fyrir orkutap, gildi um barnalífeyri með börnum örorkulífeyrisþega líkt og gilda nú þegar um barnalífeyri vegna andláts foreldris.</i></p>	

Grein 21.6

Grein 21.6

Lækka skal barnalífeyri með börnum örorkulífeyrisþega séu réttindi þeirra svo takmörkuð að lífeyrir sé lægri en kr. 20.000 á mánuði og falla greiðslur barnalífeyris niður sé örorkulífeyrir sjóðfélaga minni en kr. 10.000 á mánuði.

Grein 21.6 eftir breytingu

Lækka skal barnalífeyri með börnum örorkulífeyrisþega séu réttindi þeirra svo takmörkuð að lífeyrir sé lægri en kr. 20.000 á mánuði og falla greiðslur barnalífeyris niður sé örorkulífeyrir sjóðfélaga minni en kr. 10.000 á mánuði. **Barnalífeyrir skal fyrir örorkulífeyri á milli þeirra marka vera í hlutfalli við fjárhæð lífeyris umfram neðra mark, af fjárhæð neðra marks, kr. 10.000**

Um breytingu á grein 21.6:

Barnalífeyrir með börnum örorkulífeyrisþega takmarkast við að viðkomandi eigi nokkur réttindi í lífeyrissjóðum, sbr. grein 21.6. Upphæðir í ákvæðinu miðast líkt og flestar upphæðir í samþykktum sjóðsins við neysliverðsvísitölu 230 og þarf því að uppreikna miðað við vísitölu neysliverðs fyrir tiltekinn mánuð.

Ákvæðið er óskýrt að því leyti að ekki er tilgreint á hvaða hraða lækka skal barnalífeyri á milli tilgreindra marka. Þ.e. hvort hann eigi að fara línulega niður í núll fyrir seinni mörkin (10.000) og falla þess vegna niður, eða t.d. fara línulega niður í 50% við lægri mörkin og detta þá niður í núll. Því er lögð til viðbót við grein 21.6 til að skýra það að barnalífeyrir eigi að lækka línulega úr 100% við 20.000 kr örorkulífeyri niður í 0% við 10.000 kr. örorkulífeyri. Þetta er í samræmi við núverandi túlkun Stapa á ákvæðinu.

Grein 23.3

Grein 23.3

Heimilt er sjóðnum að leggja iðgjöld sem greidd eru sjóðnum vegna þeirra sem eru yngri en 16 ára eða eldri en 70 ára inn á reikning í eigu viðkomandi sjóðfélaga í séreignardeild sjóðsins. Skal þá greiða bæði iðgjald sjóðfélaga og móttframlag launagreiðanda inn á reikning sjóðfélagans. Skal tilkynna viðkomandi sjóðfélaga um slíka ráðstöfun og er sjóðfélaganum þá heimilt að taka slíka greiðslu út úr séreignadeildinni í allt að 5 ár frá því slík ráðstöfun er gerð. Sé ekki sótt um slíka endurgreiðslu innan þess tíma fer um endurgreiðsluna eftir almennum ákvæðum séreignardeildarinnar.

Grein 23.3 eftir breytingu (öll grein felld niður)

~~Heimilt er sjóðnum að leggja iðgjöld sem greidd eru sjóðnum vegna þeirra sem eru yngri en 16 ára eða eldri en 70 ára inn á reikning í eigu viðkomandi sjóðfélaga í séreignardeild sjóðsins. Skal þá greiða bæði iðgjald sjóðfélaga og móttframlag launagreiðanda inn á reikning sjóðfélagans. Skal tilkynna viðkomandi sjóðfélaga um slíka ráðstöfun og er sjóðfélaganum þá heimilt að taka slíka greiðslu út úr séreignadeildinni í allt að 5 ár frá því slík ráðstöfun er gerð. Sé ekki sótt um slíka endurgreiðslu innan þess tíma fer um endurgreiðsluna eftir almennum ákvæðum séreignardeildarinnar.~~

Um breytingu á grein 23.3:

Lagt er til að grein 23.3. verði felld út í heild.

Á ársfundi 2021 voru samþykktar breytingar á greinum 23.2 og 23.3 til að færa orðalag þeirra að því verklagi sem sjóðurinn hafði viðhaft undanfarin ár vegna iðgjaldagreiðslna þeirra sem eru undir 16 ára eða yfir 70 ára.

Nánar tiltekið var samþykkt á ársfundinum að fella út grein 23.2 sem sagði að iðgjöld vegna þeirra sem eru undir 16 ára eða yfir 70 ára skyldi almennt endurgreiða en þó væri heimilt að leggja þau inn á reikning viðkomandi í séreignardeild sbr. grein 23.3. Framkvæmd Stapa árin á undan hafði verið með þeim hætti að iðgjöld sem svona var háttað um voru ávallt lögð inn á reikning viðkomandi í séreignardeild í samræmi við ákvæði 23.3. Eftir að breytingarnar höfðu verið samþykktar á ársfundi 2021 voru þær sendar Fjármálaráðuneytinu til staðfestingar en þá gerðist það að fjármálaeftirlitið, sem er lögbundinn umsagnaraðili um tillögur að samþykktabreytingum, lagðist gegn þeim og lét í ljós þá skoðun að sú 5 ára úttektarheimild sem kveðið er á um í ákvæðinu standist ekki lög hvað varðar þá sem eru undir 16 ára. Breytingarnar á umræddum greinum tóku því ekki gildi og miðað við túlkun fjármálaeftirlitsins er sú framkvæmd sem kveðið er á um í grein 23.3. ekki í samræmi við lög. Því þykir rétt að fella grein 23.3. út í heild sinni. Iðgjöld vegna þeirra sem eru undir 16 ára og yfir 70 ára verða því eftirleiðis ávallt endurgreidd en ekki lögð á reikning í séreignardeild.